

Ана МИЛАДИНОВИЋ
студент докторских студија Правног факултета
Универзитета у Београду

САОСИГУРАЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Резиме

Институт саосигурања има позитиван утицај на развој сектора осигурања и економије сваке земље и омогућава обезбеђивање осигуравајуће заштите осигураницима од великих ризика које ни један од осигураваача са тог тржишта осигурања не би могао самостално да преузме, а без чијег покрића не би могле да се обављају одређене привредне делатности. Имајући у виду позитивне ефекте института саосигурања и чињеницу да тржиште осигурања Републике Србије спада у недовољно развијена, ауторка се определила да у свом раду анализира важећи правни оквир за примену овог института на домаћем тржишту осигурања. Такође, с обзиром да саосигурање по својој природи представља рестриктивни споразум и да су због тога, за саосигурање од значаја и прописи из области заштите конкуренције, ауторка је указала на доступне податке о реализованој пракси саосигурања у Републици Србији у периоду од 2012. до 2015. године и стању конкуренције на тржишту осигурања Републике Србије у вези са саосигурањем у наведеном периоду. Сматрамо да је целисходно законом уредити: могуће начине реализације института саосигурања, укључујући и појам, права и обавезе тзв. „водећег“ саосигураваача, институт пул-а осигурања, као и поступак закључења уговора о саосигурању.

Кључне речи: *саосигурање, рестриктивни споразуми, заштита конкуренције.*

І Појам

Саосигурање се може дефинисати као уговор који друштва за осигурање закључују у оквиру обављања делатности осигурања са уговарачем осигурања, чија је основна карактеристика да се на страни пружаоца

услуге осигурања појављује више друштава за осигурање – осигуравача који на основу свог споразума врше хоризонталну расподелу истог ризика,¹ који се односи на исти објект или имовински интерес истог осигураника,² за исти период осигурања, при чему се утврђује део ризика који ће носити сваки од њих, тако да збир њихових покрића не прелази осигурану вредност³ и у истој сразмери се одређује део премије који припада свакоме од њих.⁴

Од више могућих начина реализације института саосигурања на које указују поједини домаћи аутори,⁵ као најчешћи модели саосигурања издвајају се:

1) саосигурање путем института тзв. „водећег“ саосигуравача, које се може јавити у више облика (саосигурање уз издавање тзв. „колективне“ полисе, саосигурање уз закључење уговора о конзорцијуму и „саосигурање путем тзв. предреосигурања тј. без колективне полисе осигурања“⁶) и код кога „водећи“ саосигуравач, у улози заједничког пуномоћника или комисионара свих саосигуравача,⁷ води преговоре и закључује уговор о осигурању са уговарачем осигурања, издаје полису осигурања („колективну“ у којој су наведени сви саосигуравачи у конкретном случају и означени проценти ризика које сваки од њих преузима путем саосигурања, као и део премије који по том основу припада сваком саосигуравачу или полису коју издаје самостално⁸), прима изјаве од уговарача осигурања, односно осигураника у вези са околностима од значаја за оцену ризика и променама тих околности, као и изјаву о наступању осигураног случаја, по правилу врши исплату накнаде из осигурања уз право регреса

1 Предраг Шулејић, *Право осигурања*, 5. издање, Београд, 2005, 74.

2 Никола Николић, „Саосигурање у нашим условима“, *Осигурање у теорији и пракси*, бр. 1/91, 23; слично: Јелена Кочовић, Предраг Шулејић, *Осигурање*, Београд, 2002, 176-177.

3 Тако: П. Шулејић, 74.

4 Н. Николић, 24.

5 Видети: Н. Николић, 23-24; Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2012, 184; Зоран Томић, Наташа Петровић Томић, „Нарушавање конкуренције у осигурању рестриктивним споразумима“, *Право и привреда*, 7-9/2013, 16-18; Слободан Јовановић, „Вишеструко осигурање, саосигурање и реосигурање у светлу постојећих законских прописа“, *Привреда и право осигурања у транзицији – Зборник радова* (ур. Јован Славнић, Предраг Шулејић), Палић, 2004, 219.

6 Н. Николић, 23-24.

7 М. Васиљевић, 184.

8 Н. Николић, 23-24.

од осталих саосигураваача за износ који је исплатио изнад своје квоте саосигурања и др.⁹

2) саосигурање путем тзв. пула осигурања, код кога, саосигураваачи формирају удружење (тзв. пул осигурања) које у улози пуномоћника или комисионара свих његових чланова закључује уговоре о осигурању.¹⁰

У погледу уређења одговорности саосигураваача према осигуранику када се догоди осигурани случај указујемо на схватање према коме та обавеза може бити уређена према два принципа. Прво, обавеза саосигураваача може бити уређена на начин да сваки од њих одговара само за део ризика који је преузео на основу уговора о саосигурању и осигураник може захтевати од сваког од саосигураваача само део покрића који он носи. Други начин уређења одговорности саосигураваача је по принципу солидарне одговорности, према којој, када се догоди осигурани случај осигураник може да се обрати са захтевом за потпуну накнаду било коме од саосигураваача, при чему након исплате укупног износа штете од стране једног саосигураваача, постоји његово право регреса према осталим саосигураваачима сагласно њиховом договору о подели ризика.¹¹

II Законска регулатива института саосигурања у Републици Србији

У домаћем праву осигурања институт саосигурања регулисан је Законом о осигурању¹² и Законом о облигационим односима.¹³

Законом о осигурању прописани су: дефиниција појма уговора о саосигурању;¹⁴ ограничења за осигуравајуће друштво да може саосигуравати само ризике из оних врста осигурања за које је добило дозволу Народне банке Србије и да не може у саосигурање примати ризике изнад самопридржаја, осим ако ризик изнад самопридржаја реосигура;¹⁵ обавеза за друштво за осигурање да управља ризиком тако да, између осталог, обезбеди саосигурање и реосигурање вишкова ризика изнад максималног

9 *Ibid.*

10 М. Васљевић, 184.

11 П. Шулетић, 75.

12 Закон о осигурању – ЗО, *Службени гласник РС*, бр. 139/14.

13 Закон о облигационим односима – ЗОО, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, ... 57/89, *Сл. лист СРЈ*, бр. 31/93 и *Сл. лист СЦГ*, бр. 1/2003 – Уставна повеља.

14 ЗО, чл. 6. ст. 1.

15 ЗО, чл. 6. ст. 2. и 3.

самопридржаја;¹⁶ овлашћење за Народну банку Србије да, ако утврди да друштво за осигурање не поступа у складу са правилима о управљању ризиком из члана 149. Закона о осигурању наложи друштву да обезбеди саосигурање и реосигурање вишкова ризика изнад максималног самопридржаја.¹⁷

Из одредбе члана 6. став 1. Закона о осигурању произлази законска дефиниција уговора о саосигурању, према којој уговор о саосигурању представља уговор о осигурању закључен са више друштава за осигурање која су се споразумела о заједничком сношењу и расподели ризика (саосигурање).

Према одредби члана 6. став 3. Закона о осигурању саосигуравач може примити у саосигурање ризике изнад свог самопридржаја, али ако донесе пословну одлуку да закључи уговор о саосигурању, тако преузет ризик путем саосигурања мора и да реосигура. Из формулације одредби члана 149. став 1. тачка 1) и члана 203. став 1. тачка 1) Закона о осигурању, није сасвим јасно да ли наведене одредбе значе да је осигуравајуће друштво, када жели да осигура ризик који прелази границу његовог максималног самопридржаја, дужно да прво закључи уговор о саосигурању тог ризика и да затим тако преузет ризик, зато што он прелази његов максимални самопридржај, мора и да реосигура. По схватању ауторке, из формулације наведених законских одредби произлази да је осигуравајуће друштво дужно да закључује уговор о саосигурању и уговор о реосигурању када преузима ризик који прелази његов максимални самопридржај и да за оба института у случају преузимања ризика изнад максималног самопридржаја постоји обавеза спровођења.

Имајући у виду да је законом прописана обавеза реосигурања дела ризика који је друштво за осигурање преузело изнад свог самопридржаја путем саосигурања, сматрамо да нема оправдања да се и саосигурање уреди као обавезан институт и да би осигуравајуће друштво које жели да преузме ризик изнад свог максималног самопридржаја требало да има могућност доношења слободне пословне одлуке да ли ће закључити уговор о саосигурању.

У погледу одредбе члана 6. став 3. Закона о осигурању указујемо на схватање изнето у домаћој теорији права осигурања да се овом одредбом онемогућавају друштва за осигурање да самостално и равноправно

---

16 ЗО, чл. 149. ст. 1. тач. 1).

17 ЗО, чл. 203. ст. 1. тач. 1).

врше расподелу ризика путем саосигурања и реосигурања, а што се разликује од праксе развијених тржишних земаља где друштва за осигурање самостално одлучују о међусобној расподели ризика, првенствено на основу економских критеријума.¹⁸

У вези са тумачењем и применом одредби члана 6, члана 149. став 1. тачка 1) и члана 203. став 1. тачка 1) Закона о осигурању указујемо да је Комисија за заштиту конкуренције 2015. године упутила Мишљење на Закон о осигурању Народној банци Србије, у коме је, између осталог, истакла да одредбе Закона о осигурању којима се уређује обавеза обезбеђивања саосигурања представљају разлог за забринутост Комисије са аспекта примене Закона о заштити конкуренције, с обзиром да саосигурање, као вид хоризонталне расподеле ризика, по својој суштини представља рестриктивни споразум, јер тај правни однос првенствено подразумева договор саосигураваача око услова покрића и цене осигурања и указала да начин на који је Законом о осигурању уређено саосигурање може да има за последицу елиминацију кокуренције са тржишта, што би, услед немогућности да у зависности од висине цене изаберу учесника на тржишту који пружа услуге осигурања, нанело штету потрошачима. Због тога је Комисија изнела своје мишљење да наведене одредбе треба преформулисати „у смислу утврђивања обавезе обезбеђивања реосигурања, али не и саосигурања, које Комисија препознаје као могући, али не и обавезни вид екстерног управљања ризиком.“¹⁹

У Закону о облигационим односима, у одредбама које се примењују на имовинска осигурања регулисано је саосигурање. Наиме, у одредби члана 935. Закона о облигационим односима, којом је регулисано саосигурање изричито је прописана солидарна одговорност свих осигураваача назначених у полиси осигурања који су се споразумели о заједничком сношењу и расподели ризика према осигуранику за потпуну накнаду по основу тако закљученог уговора о осигурању.²⁰

18 Наташа Петровић Томић, „Реосигурање – суштина, домашај и значај“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2/2015, 88.

19 Комисија за заштиту конкуренције, Мишљење на Закон о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 139/2014), доступно на: <http://www.kzk.gov.rs/kzk/wp-content/uploads/2016/06/Misljenje-na-Zakon-o-osiguranju.pdf>, 15.03.2017; Комисија за заштиту конкуренције Републике Србије, Извештај о секторској анализи тржишта осигурања у Републици Србији у периоду од 2012-2015, октобар 2016, доступно на адреси: <http://www.kzk.gov.rs/kzk/wp-content/uploads/2016/12/sektorska-analiza-osiguranja-preciscena-verzija.pdf>, 15.03.2017, 11.

20 ЗОО, чл. 935.

Указујемо да је одговорност осигуравача другачије уређена одредбом члана 559. Закона о трговачком бродарству.²¹ Према наведеној одредби, ако су у уговору о осигурању који је закључен са више осигуравача означени њихови посебни удели, сваки осигуравач је дужан да накнади штету само сразмерно свом уделу.

Напомињемо да у позитивном законодавству Републике Србије није уређен институт пул осигурања и да не постоје званични подаци о евентуалном постојању и броју пулова на тржишту осигурања Републике Србије.²²

III Правна природа, битни елементи и карактеристике уговора о саосигурању у Републици Србији

Уговор о саосигурању по својој правној природи представља уговор о осигурању. Таква правна природа саосигурања одређена је одредбом члана 6. став 1. Закона о осигурању.²³

С обзиром на своју правну природу, карактеристике и битни елементи уговора о саосигурању исти су као код уговора о осигурању, па се на односе између саосигуравача и осигураника примењују иста правила која важе за одговарајућу врсту осигурања.²⁴ Из тог разлога је и разумљиво што је Законом о осигурању прописано ограничење да друштво за осигурање може саосигурати само ризике из оних врста осигурања за које је то друштво добило дозволу Народне банке Србије.²⁵

Уговор о саосигурању је уговор домаћег права, а од приступања Републике Србије Европској унији биће могуће закључивање уговора о саосигурању међународног карактера.

За разлику од уговора о осигурању, који може бити потрошачки и пословноправни,²⁶ осигураник код уговора о саосигурању је по правилу правно лице, које често на тај начин прибавља осигурање од великих ри-

21 Закон о трговачком бродарству, *Службени гласник РС*, бр. 96/15.

22 Комисија за заштиту конкуренције Републике Србије у Извештају о секторској анализи тржишта осигурања у Републици Србији у периоду од 2012-2015, на стр. 11. наводи да Народна банка Србије, као надзорни орган тржишта осигурања нема законску обавезу, нити посебно евидентира евентуално постојање *pool*-ова на тржишту осигурања Републике Србије

23 ЗО, чл. 6. ст.1.

24 П. Шулејић, 74.

25 ЗО, чл. 6. ст. 2.

26 Н. Петровић Томић, 82.

зика у смислу члана 255. Закона о осигурању, па је реч о уговору пословног права.

IV Нека ограничења саосигурања

Важећим Законом о осигурању прописана су и извесна ограничења у вези са саосигурањем. Прво ограничење се односи на врсте ризика које неко друштво за осигурање може саосигурати. Друштво за осигурање може саосигурати само ризике из оних врста осигурања за које је то друштво добило дозволу Народне банке Србије. Друго важно ограничење, о коме је већ било речи, прописано је Законом о осигурању донетим 2014. године и представља ограничење за друштво за осигурање да не може да прима у саосигурање ризике изнад самопридржаја тог друштва, осим уколико реосигура ризик изнад свог самопридржаја.²⁷

Сматрамо да је на овом месту корисно указати на питање које се отвара у пракси саосигурања у Републици Србији, а које произлази из примене одредбе члана 935. Закона о облигационим односима. Наиме, с обзиром да је у питању императивна норма, којом је прописана солидарна одговорност свих саосигуравача који су назначени у полиси према осигуранику, и да постоји законски основ да се осигураник, након реализације ризика и наступања осигураног случаја обрати са захтевом за потпуну накнаду било ком од саосигуравача, поставља се питање како будући саосигуравачи актуарски мере ризик који је предмет саосигурања тј. да ли посматрају ризик у 100% износу или само део ризика који је дат или прихваћен у саосигурање. Комисија за заштиту конкуренције Републике Србије, је спровела секторску анализу стања конкуренције у сектору осигурања на тржишту Републике Србије и након спроведене анализе израдила Извештај о секторској анализи тржишта осигурања у Републици Србији у периоду од 2012-2015. године.²⁸ За потребе израде наведеног Извештаја, Комисија за заштиту конкуренције се обратила друштвима за осигурање која се баве пословима неживотних осигурања, између осталог, и са захтевом да доставе одговоре на наведено питање. Према наводи Комисије из поменутог Извештаја, „половина друштава своје обавезе по основу саосигураних ризика посматра у целости, без обзира да ли је то друштво водећи или пратећи саосигуравач, док друга половина друштава посматра само део ризика који носи сходно уговору о саосигура-

27 ЗО, чл. 6. ст. 2. и 3.

28 Комисија за заштиту конкуренције Републике Србије, Извештај о секторској анализи тржишта осигурања у Републици Србији у периоду од 2012-2015, 47.

њу. Ипак и ова друга половина друштва свесна је постојања члана 935. Закона о облигационим односима, али сматра да прецизним и опрезним проценама партнера у саосигурању, праћењем рација штета и комбинованих рација, бирањем партнера који има поуздану политику реосигурања, контролишу ризик којем се излажу.²⁹

По мишљењу ауторке, овакво законско решење, иако је у функцији заштите интереса осигураника и у том смислу је оправдано, не одговара природи института саосигурања, које представља поделу ризика и може дестимулисати развој саосигурања.

Указујемо да је у члану 1453. Нацрта Грађанског законика Републике Србије, у верзији од 29.5.2015. године,³⁰ предложено решење које је идентично решењу садржаном у члану 935. Закона о облигационим односима.

V Однос института саосигурања и правила о заштити конкуренције

Имајући у виду да институт саосигурања представља хоризонталну поделу ризика између више осигуравача³¹ (саосигуравача) који су учесници истог тржишта осигурања тј. њихов договор у погледу поделе конкретног ризика и премије коју уговарач осигурања плаћа за конкретно осигурање и да као такав представља рестриктивни споразум у смислу прописа којима се уређује заштита конкуренције³² може се поставити питање односа института саосигурања и правила о заштити конкуренције, односно питање границе између допуштених и недопуштених уговора о саосигурању.

Повредом конкуренције у смислу члана 9. Закона о заштити конкуренције³³ сматрају се акти или радње учесника на тржишту које за циљ или последицу имају или могу да имају значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције. Међу актима и радњама учесника на

29 *Ibid.*, 47-48.

30 Нацрт Грађанског законика РС, верзија од 29.05.2015, доступно на: <http://www.mpravde.gov.rs/files/NACRT.pdf>, 15.03.2017.

31 П. Шулејић, 74.

32 Комисија за заштиту конкуренције, Мишљење на Закон о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 139/2014).

33 Закон о заштити конкуренције – ЗЗК, *Сл. гласник РС*, бр. 51/09, 95/13, чл. 9.

тржишту којима је могуће извршити повреду конкуренције, у области осигурања доминирају рестриктивни споразуми.³⁴

Рестриктивни споразуми су у нашем законодавству дефинисани као споразуми између учесника на тржишту који имају за циљ или последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције на територији Републике Србије. То могу бити уговори, поједине одредбе уговора, изричитих или прећутних договори, усаглашене праксе, као и одлуке облика удруживања учесника на тржишту, а којима се нарочито: 1) непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине; 2) ограничава и контролише производња, тржиште, технички развој или инвестиције; 3) примењују неједнаки услови пословања на исте послове у односу на различите учеснике на тржишту, чиме се учесници на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте; 4) условљава закључивање уговора или споразума прихватањем додатних обавеза које с обзиром на своју природу и трговачке обичаје и праксу нису у вези са предметом споразума; 5) деле тржишта или извори набавки.³⁵ Одредбом члана 10. став 3. Закона о заштити конкуренције³⁶ прописано је да су рестриктивни споразуми забрањени и ништави, осим у случајевима изузећа од забране у складу са овим законом.

Према одредби члана 11. Закона о заштити конкуренције, рестриктивни споразуми могу бити изузети од забране уколико су испуњени прописани услови – уколико доприносе унапређењу производње и промета, односно подстицању техничког или економског напретка, а потрошачима обезбеђују правичан део користи под условом да не намећу учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључују конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Законом о заштити конкуренције³⁷ прописана је могућност појединачног изузећа од забране појединих рестриктивних споразума, на захтев учесника у рестриктивном споразуму, ако су испуњени услови прописани чланом 11. тог закона, с тим што максимални период појединачног изузећа не може бити дужи од осам година.

---

34 З. Томић, Н. Петровић Томић, 21.

35 ЗЗК, чл. 10. ст. 1. и 2.

36 ЗЗК, чл. 10. ст. 3.

37 ЗЗК, чл. 12.

Комисија за заштиту конкуренције Републике Србије има задатак да врши анализу могућих последица хоризонталних споразума и да на основу процене тих последица одлучи да ли је споразум забрањен или није.³⁸

Према подацима наведеним у Извештају Комисије за заштиту конкуренције, тржиште осигурања у Републици Србији је премрежено *ad hoc* уговорима о саосигурању и број закључених уговора о саосигурању у периоду од 2012. до 2015. године се сваке године повећавао.³⁹ У наведеном периоду закључено је скоро 500 уговора о саосигурању, а Комисији за заштиту конкуренције поднета су укупно 22 захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране. У 2012. години поднет је само један захтев за изузеће рестриктивног споразума од забране, који је одобрен. У 2013, 2014. и 2015. години поднето је по 7 захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума (укупно 21) од којих су: 2 захтева одбијена, 6 поступака је обустављено (друштва су одустала од поднетог захтева), 1 захтев је одбачен (по оцени Комисије споразум није рестриктиван) и 12 изузећа је одобрено.⁴⁰ У Извештају се наводи да је, у случају када друштва за осигурање нису могла самостално да испуне услове јавне набавке, Комисија захтеве одбацивала, односно да такве уговоре није посматрала као рестриктивне.⁴¹ Од 147 уговора о саосигурању у 2015. години само 7 уговора поднета су на појединачно изузеће Комисији, при чему према карактеру осигурањика у свих 147 уговора, сваки четврти уговор би требало спроводити поступком јавне набавке.⁴²

Поред могућности појединачног изузећа од забране појединих рестриктивних споразума, уколико су испуњени законом прописани услови, Законом о заштити конкуренције⁴³ прописана је и могућност изузећа од забране рестриктивног споразума који припада одређеној категорији споразума, ако су испуњени услови из члана 11. тог закона, као и други посебни услови који се односе на врсту и садржину споразума, односно дужину његовог трајања, у ком случају се такви споразуми не подносе Комисији ради изузећа. Категорије споразума и посебне услове које

38 З. Томић, Н. Петровић Томић, 24.

39 Комисија за заштиту конкуренције Републике Србије, Извештај о секторској анализи тржишта осигурања у Републици Србији у периоду од 2012-2015, 56.

40 *Ibid.*, 52-53, 56.

41 *Ibid.*, 53.

42 *Ibid.*, 41, 56.

43 ЗЗК, чл. 13.

они треба да испуњавају да би били изузети одређује Влада Републике Србије уредбом.

На билатералном скринингу који је одржан за поглавље 8 у новембру 2014. године, Република Србија је преузела обавезу доношења до средине 2016. године посебне уредбе о групном изузећу у сектору осигурања⁴⁴ у циљу усклађивања са Уредбом о условима за групно изузеће од забране споразума у сектору осигурања (IBER)⁴⁵ која се примењује на нивоу Европске уније. Међутим, како до тога још увек није дошло, а имајући у виду да је Уредба о условима за групно изузеће од забране споразума у сектору осигурања (IBER) са којом је требало да се усагласе прописи Републике Србије престала да важи 31.03.2017. године и да ће након тога за споразуме који би на основу те Уредбе били изузети од забране, важити режим из члана 101. Уговора о функционисању Европске уније,⁴⁶ остаје отворено питање да ли уопште има потребе и да ли би било оправдано доношење такве уредбе у Републици Србији у наредном периоду.

VI Закључак

На основу свега до сада изнетог закључујемо да су позитивним законским прописима уређени: дефиниција уговора о саосигурању, солидарна одговорност свих саосигураваача наведених у полиси осигурању за пун износ накнаде уколико се деси осигурани случај и обавеза управљања ризицима кроз саосигурање и реосигурање. Законом није уређена обавезна садржина тог уговора. С обзиром да је реч о правном послу који се по правилу закључује у циљу осигурања великих ризика, и да је уговорач осигурања, односно осигураник по правилу правно лице које нема положај потрошача услуга осигурања, није ни потребна његова појачана правна заштита у односу на осигураваача као професионалца у области осигурања уређивањем њихових међусобних права и обавеза нормама императивног карактера. Због тога је оправдано уређивање њихових права и обавеза сагласно начелу аутономије воље.

---

44 С. Ђорђевић, „Сарадња у области осигурања уз поштовање прописа о заштити конкуренције – жељени циљ“, 26. Сусрет осигураваача и реосигураваача, 259-260.

45 Insurance Block Exemption Regulation (IBER), Commission Regulation (EU) No 267/2010 of 24 March 2010, доступно на: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32010R0267_26.03.2017.

46 Article 101(1) of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) 2012/C 326/01 (ex-Article 81(1) of the Treaty Establishing the European Community (TEC)).

Ипак, може се приметити да је одредбама Закона о осигурању детаљније регулисан институт „саосигурања у Европској унији“, који се такође односи на саосигурање великих ризика из члана 255. Закона о осигурању, у односу на уговор о саосигурању који се закључује на тржишту осигурања Републике Србије, иако је примена одредаба Закона о осигурању којима је регулисан институт „саосигурања у Европској унији“ одложена до дана када Република Србија постане члан Европске уније.

Иако је реч о уговору који је по својој правној природи уговор о осигурању на који се примењују прописи којима је уређена одговарајућа врста осигурања, он се одликује и одређеним специфичностима. Због тога сматрамо да би било целисходно да се законом уреде: могући начини реализације института саосигурања, укључујући и појам, права и обавезе тзв. „водећег“ саосигуравача, институт пул-а осигурања, као и поступак закључења уговора о саосигурању. Сматрамо да би се на тај начин унапредио правни оквир за примену овог института.

Уважавајући неопходност законског регулисања обавезе управљања ризицима и обавезне расподеле ризика који прелазе максимални самопридржај осигуравача сматрамо да је потребно осигуравачима оставити слободу избора у погледу одлуке да ли ће закључити уговор о саосигурању и тако извршити хоризонталну расподелу ризика који заједнички преузимају. Имајући у виду да саосигураваачи могу путем саосигурања примити део ризика који прелази њихов максимални самопридржај и законску обавезу за друштва за осигурање да обавезе из уговора о осигурању изнад самопридржаја реосигурају, прописана је и обавеза реосигурања дела ризика преузетог путем саосигурања, као облика осигурања, уколико он прелази самопридржај неког од саосигуравача. Сматрамо да интереси осигураника не би били мање заштићени уколико би се институт саосигурања законом јасно уредио као начин добровољне хоризонталне расподеле ризика између више друштава за осигурање, с обзиром да би и тада остала обавеза за саосигуравача који путем саосигурања преузме део ризика изнад свог самопридржаја да тако преузет део ризика и реосигура, као што би обавезу реосигурања то друштво за осигурање имало и да је самостално, путем уговора о осигурању преузело део ризика који прелази његов самопридржај. Претпостављамо да је прописивање обавезног реосигурања дела ризика који је друштво за осигурање примило путем саосигурања изнад свог самопридржаја важећим Законом о осигурању било, између осталог, мотивисано и потребом заштите осигураника у смислу обезбеђивања исплате накнаде из осигурања. Сматрамо да је по-

требно прецизирати одредбе члана 149. ст. 1. тачка 1) и члана 203. став 1. тачка 1) важећег Закона о осигурању, како би се отклониле постојеће недоумице у њиховом тумачењу и примени и јасно прописало да друштва за осигурање у циљу међусобне расподеле заједнички преузетог ризика добровољно закључују уговор о саосигурању, односно да не постоји обавеза закључивања уговора о саосигурању као начин управљања ризиком. Ово би било у интересу учесника на тржишту осигурања, осигураника и Комисије за заштиту конкуренције.

Са друге стране, по мишљењу ауторке, постојала би потреба за критичком анализом законског решења којим је прописана обавеза реосигурања дела ризика који је друштво за осигурање преузело путем саосигурања изнад свог самопридржаја, чак и када би саосигурање било јасно уређено као добровољно. Ово законско решење у пракси значи да поред већ закљученог уговора о саосигурању, који одликује не тако једноставан поступак закључења, постоји и обавеза закључења уговора о реосигурању уз трошкове његовог закључења, као два одвојена правна посла. Резултат оваквог законског решења је да иако у конкретном случају постоји закључен уговор о саосигурању и извршена је хоризонтална расподела ризика између саосигуравача, фактички друштва за осигурање ризик преузет изнад свог самопридржаја изравнавају путем реосигурања, чиме не долазе до изражаја позитивни ефекти саосигурања.

Сматрамо да законодавац треба да размотри могућност уређивања института саосигурања и реосигурања као два начина расподеле ризика, при чему би осигуравачима била остављена могућност доношења слободне пословне одлуке о расподели ризика у сваком конкретном случају на један од та два начина или евентуално уз примену оба института.

Ana Miladinović

PhD student at the Faculty of Law University of Belgrade

COINSURANCE IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary

Coinsurance has positive impact on the development of the insurance sector and the economy of each country and it provides insurance protection to policyholders from large value risks that none of the insurers from that insurance market would be able to independently assume, without whose coverage it

would not be possible to perform certain economic activities. Bearing in mind the positive effects of coinsurance and the fact that the insurance market of the Republic of Serbia belongs to the group of underdeveloped ones, the author analyzes the current legal framework for the implementation of coinsurance in the domestic insurance market in this paper. Furthermore, coinsurance by its very nature constitutes a restrictive agreement and for that reason the regulations in the field of protection of competition are relevant, the author points out to the available data regarding existing practice in coinsurance in the Republic of Serbia from 2012 to 2015, as well as the state of the competition on the insurance market of Republic of Serbia related to coinsurance in the stated period. We believe that it is expedient to regulate by laws the possible models of implementing of coinsurance, including the notion, rights and obligations of the so-called „Lead“ coinsurer, insurance pool and the procedure of the concluding contracts of coinsurance.

Key words: *coinsurance, restrictive agreements, protection of competition.*